

Erdészeti gyűjtemények VIII.

Korsók

Sörivásra tradicionálisan füles korsókat használnak évszázadok óta. Ezeknek az anyaga leggyakrabban üveg volt, de készülhettek cserépből vagy mázas cserépből is. Egykor, a Selmechányán tanuló soknyelvű hallgatóság különféle csoportokba tömörülve alakította ki alapvetően német hagyományokra épülő, folyamatosan változó közösségi szokásait. A korabeli diákhagyományok részeként már ismertek voltak sajátos díszítésű söröskorsók. Ezek közül a soproni Erdészeti múzeum számosat őriz a gyűjteményében, közülük a legrégebbi 1876-ból származik.

A selmeci diákhagyományok a II. világháború után erőteljesen visszaszorultak. Hatalmas áttörést az 1971-es Vadászati világkiállítás hozott. Erre az alkalomra készült el a walden modern kori változata, innentől kezdve hordják ismét a soproni egyetemi hallgatók.

Az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki Karok 1971-ben valétáló hallgatói készítették valétálásukra, évtizedek után ismételt díszkorsót. Mindezt egy alapítólevélben hagyták örökül a következő évfolyamoknak.

A díszkorsó célja, hogy „Emlékeztesse a valétáló hallgatókat a Sopronban együtt eltöltött évekre”. Az ebben leírtak szerint a végzős hallgatók díszkorsóval ismerték el azok munkáját, segítségét, akik az adott évfolyamért a legtöbbet tették. Az alapítólevél szerint „A díszkorsót minden évben új formában kell elkészíteni”.

Az erdészekorsók többsége a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karához kötődik. Készítésük kapcsolatba hozható a szakestélyekkel, a soproni egyetemisták sajátos ünnepeivel.

A korsók elsődleges funkciója, hogy a diákok a szakestélyeken ebből igyák a sört. A korsók mérete, anyaga, színvilága, díszítése rendkívül változatos

képet mutat. Kiválasztása általában a szakestélyt szervező kisebb csoport feladata.

Az alapanyagok között megtalálható az üveg, a mázas cserép, a porcelán és olykor a fa is. Ritkábban fedeles korsók, azaz kupák is készülnek.

Napjainkban a kiemelt szakestélyekre készítenek korsókat az egyetemisták. Első évben készül a balek pohár vagy korsó, amely leggyakrabban üvegből készül, gravírozva. Ezt a Firmák készítetik, és avatnak fel vele a balekkeresztelő szakestélyen.

A firmakorsó a firmaavató szakestélyre készül. A legdíszesebb a valétakorsó, amely 1971 óta állandó eleme a Valéta-szakestélynek. Sokszor a végzős évfolyam névsora is rákerül.

A balekkeresztelő szakestélyek poharának díszítése egyszerűbb, míg a

valéta-korsók gondosan megtervezett dekorációt kapnak, díszítésük jellemzően utal az adott eseményre.

A fentiek mellett léteznek egyéb rendezvényekre készülő emlékkorsók és találkozó-korsók is. Az 1971-ben végzetek végzésük 50. évfordulójára aranydiplomás valétakorsót készíttettek. Talán ebből is hagyomány lesz. A Sopronhoz köthető erdészekorsók közös jellemzője, hogy többnyire kis példányban, jellemzően 30–50 darabban készültek, a 100 darab már ritkaságnak számít.

Az egyetem mellett többek között az Országos Erdészeti Egyesület, és egyes helyi csoportjai is készíttettek korábban korsókat. Némelyik Erdész-nők Országos Találkozójának résztvevői is kaptak korsókat ajándékba, például az Ásotthalmon 2005-ben megtartott esetében.

Ritkábban az állami erdőgazdaságok is növelték az erdészekorsók számát, például az Ipoly Erdő Zrt. a 2009. évi Selmechányai Vándorgyűlés emlékére készíttetett a résztvevőknek.

Olykor az erdészeti középiskolák végzős osztályai is korsókészítőkké váltak, ezeken jellemzően a végzős osztály névsora mellett az iskola címe-re a díszítőelem.

Varga Tamás, a soproni Erdészeti Múzeum korábbi igazgatójának közlő becslése szerint a selmeci kezdetektől mintegy 600–800 különböző erdészekorsó készülhetett napjainkig. Ezeket érdemes lenne összegyűjteni,

katalogizálni, és digitálisan (pl. 3D fotó) elérhetővé tenni mindenki számára.

Az erdészkersók forma- és színvilága, egyedi díszítése erdész hagyományaink és múltunk részét képezi. Összességében több ezerre tehető azon korsótípusok száma, amelyet a selmecbányai diákhagyományok közösségei a társszakokat, és az újonnan alapított szakokat is beleértve (bányászok, kohászok stb.) létrehozta. Többek közt ennek is köszönhető, hogy a selmeci hagyományokat a világ leggazdagabb tárgyi örökségét létrehozó, és folyamatosan gyarapító diákhagyományai között tartják számon.

Az 1971 óta végzett soproni egyetemisták döntő többsége valamilyen módon korsógyűjtőnek számít, hiszen szinte mindenki őrzi az otthonában legalább néhány korsót egyetemi éveiből.

A 80-as évektől létezett egy néhány tucatnyi, korábban végzett hallgatóból

álló tényleges korsógyűjtő csoport, akik folyamatosan, minden évben megvásárolták az újabb korsókat. Neki akár 50–100 darabból álló kollekciónk is lehet.

A korsók gyűjtése helyigényes tevékenység. Sajnos a közelmúltban végzetek már kevésbé gyűjtik a korsókat, pláne a régebben készültet. Részben talán ennek is köszönhető, hogy napjainkra az erdészkersók gyűjtése erősen alábbhagyott. Félő, hogy gyűjtők hiányában a régebbi erdészkersók előbb-utóbb az enyészetté válnak.

Ezúton köszönöm Varga Tamásnak az értékes segítségét, amit az írás elkészítéséhez nyújtott.

Andrési Pál, okl. erdőmérnök

Fotó: **Andrési Pál**,

Soproni Erdészeti Múzeum

Első alkalommal adták át a Veszprémi Géza ösztöndíjakat

A soproni Roth Gyula Erdészeti Technikum kollégiumában, 2022. augusztus 28-án megtartott ünnepélyes tanévnyitón első alkalommal adták át a Veszprémi Gézáról elnevezett ösztöndíjat két erdésztechnikus tanulóknak, Selmeczi Dávid Zsoltnak és Staritzbüchler Áron Ferencnek. Az eseményen jelen volt a család részéről Veszprémi Géza fia is.

Az *Örökerdő Alapítvány* a családdal és a *Roth Gyula Erdészeti Technikummal* egyetértésben *Veszprémi Géza* erdésztechnikus, volt gyakorlati szakoktató nevében az idei évben ösztöndíjat alapított. Az ösztöndíj célja Veszprémi Géza emlékének megőrzése, valamint szociális rászoruló, jó szakmai tanulmányi eredményű tanulók jutalmazása.

Az okleveleket átadta *Sztojácsné Bodor Ildikó*, igazgató asszony, *Kálmán Miklós*, az Örökerdő Alapítvány kuratóriumának elnöke és *Gyenge Álmos*, az Ösztöndíj Bizottság tagja.

A most átadott Veszprémi Géza ösztöndíj a 2022/23-as tanévre 200 ezer forintos támogatást jelent az erdészeti technikum két tanulójának. A program jövő évben folytatódik. A díjazottaknak gratulálunk, tanulmányaikhoz további sok sikert kívánunk.

A névadó, Veszprémi Géza 1939-ben született Tényőn. Édesapját 1945-ben elveszítette, onnantól beteges édesanyja egyedül nevelte 3 testvérével együtt, nagy szegénységben, rendkívül nehéz körülmények között. 1953-ban felvételt nyert a soproni Roth Gyula Erdőgazdasági Technikumba, ahol 1957-

A Veszprémi Géza ösztöndíjak átadása Sopronban

ben tett képesítő vizsgát. Ugyanebben az évben a Tanulmányi Erdőgazdaságnál kezdett dolgozni, beosztott erdészként. Két év katonaság után hat évig a Fertőrákosi kerület vezetője. Ezt követően a Szárhalmi kerületet vezette 10 évig, ahol belépett az életébe a csemetetermesztés. 1977 tavaszán a Tóalmi Csemetekert vezetésével bízták meg, ahol a munka mellett technikai és egyetemi gyakorlatok, továbbképzések és tapasztalatcserék is zajlottak. A rendszerváltást követően, 35 éves szakmai gyakorlattal került az Erdészeti Szakközépiskolába mint szakoktató, ahol aktív szolgálatának utolsó 6 évét töltöt-

te. A feladat nem volt számára egészen új, hiszen előző állomáshelyeinek mindegyikén sok gyakorlatot szervezett és vezetett. A felsorolt beosztások mellett másodállású vállalkozóként cserjecsémete-termesztéssel foglalkozott. 2000-ben Bedő-díjjal tüntették ki.

Hatéves szakoktatói tevékenysége alatt tanuló magabiztos és időtálló tudást szereztek növényismeretből és erdőművelésből, ezen belül is elsősorban a szaporítóanyag-termesztés gyakorlatából. Mindezekon túl példát mutatott diákjainak öltözködés, viselkedés, helytállás és szakmaszeretet terén is. Nem tűrte a nyegleséget vagy a trágár beszédet. Elvárta az igazmondást, a helytállást és a férfias viselkedést. Megmutatta, hogy az ember számára a munka fontos, és az elévzett munka örömet is ad.

Nyugdíjba vonulását követően is tartotta a kapcsolatot az érdeklődő diákokkal. Otthonában szaporítóanyag-termesztési szakköröket tartott, ezzel is bővítve több erdész szaktudását. Vallásos és hívő emberként feleségével kiegyensúlyozott házasságban élt, két gyermekük boldogulásáért igyekeztek mindent megtenni. Igazságtalanul rövid nyugdíjas évek után, 2009-ben hunyt el.

Élete jól mutatja, hogy tanulással, kitartással, szakmaszeretettel, becsületes munkával és hittel, nehéz sorsú családból indulva is elérhető a biztos megélhetés, a szakmai elismerés, és megtehető a biztos családi háttér.

Kálmán Miklós

okl. erdőmérnök, elnök

Örökerdő Alapítvány